

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.10.2004, sp. zn. 20 Cdo 1182/2003, ECLI:CZ:NS:2004:20.CDO.1182.2003.1

Číslo: 82/2005

Právní věta: Ve smyslu ustanovení § 52 odst. 2 písm. e) zákona č. 328/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, lze po povolení vyrovnání výkon rozhodnutí pro pohledávky věřitelů, které nemají přednost, nařídit, nelze jej však provést. Pohledávku pojistného na sociální zabezpečení lze v průběhu vyrovnacího řízení přednostně uspokojit, jen vznikla-li po povolení vyrovnání.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.10.2004

Spisová značka: 20 Cdo 1182/2003

Číslo rozhodnutí: 82

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Výkon rozhodnutí

Předpisy: § 14 odst. 1 písm. e) předpisu č. 328/1991Sb.

§ 31 odst. 1 písm. e) předpisu č. 328/1991Sb.

§ 31 odst. 2 písm. e) předpisu č. 328/1991Sb.

§ 52 odst. 2 písm. e) předpisu č. 328/1991Sb.

§ 54 odst. 2 písm. e) předpisu č. 328/1991Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

K r a j s k ý s o u d v Ostravě usnesením ze dne 28. 11. 2002 potvrdil (s tím, že „opravil“ chybu v parcelním čísle jednoho z pozemků) usnesení ze dne 21. 8. 2002, jímž O k r e s n í s o u d v Novém Jičíně nařídil podle výkazu nedoplatek ze dne 26. 8. 2001 pro pohledávky ve výši 10 170 356,13 Kč výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na označených nemovitostech ve vlastnictví povinné. Odvolací soud se ztotožnil se soudem prvního stupně, že předpoklady pro nařízení výkonu rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 251 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu ve znění pozdějších předpisů, jsou splněny; zejména shledal exekuční titul vykonatelným (§ 274 písm. f/ o. s. ř.) a vlastnické právo povinné k nemovitostem pokládal za doložené (§ 338b odst. 1 o. s. ř.). Námitce, že nařízení výkonu brání účinky povolení vyrovnání, odvolací soud nepřisvědčil. Věřitelé sice nemohou vést výkon rozhodnutí pro pohledávky, které nemají přednost (§ 52 odst. 2 písm. e/ zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání ve znění účinném do 31. 12. 2002, dále jen „zákon č. 328/1991 Sb.“), ovšem vymáhané pohledávky jsou ve smyslu ustanovení § 31 odst. 2 písm. d) zákona č. 328/1991 Sb. přednostní a oprávněná má postavení přednostní věřitelky (§ 54 odst. 2 zákona č. 328/1991 Sb.).

Rozhodnutí odvolacího soudu napadla povinná dovoláním, jímž prostřednictvím důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. oponuje závěru, že výkonu rozhodnutí nebrání účinky povolení vyrovnání. Zákon o konkursu a vyrovnání neobsahuje – argumentuje dovolatelka – speciální ustanovení o tom, co jsou pro účely vyrovnání přednostní pohledávky. Z odkazu na ustanovení § 31 a § 32, jež mají být použita přiměřeně, vyplývá, že přednostními jsou pouze ty pohledávky, které vznikly po vydání usnesení o povolení vyrovnání. Protože vyrovnání bylo povoleno dne 8. 2. 2002 (a tímto dnem nastaly jeho účinky), pohledávky z výkazu nedoplatek vydaného 26. 8. 2001, jež jsou vymáhány, nemají povahu těch, které mají přednost.

Dovolání je podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c), odst. 3 ve spojení s § 238a odst. 1 písm. c), odst. 2 o. s. ř. přípustné, neboť otázka, zda lze vést výkon rozhodnutí pro předmětné pohledávky (pojistného a penále na sociální zabezpečení), přestože bylo povoleno vyrovnání, dosud nebyla dovolacím soudem řešena; rozhodnutí odvolacího soudu tedy má po právní stránce zásadní význam.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Právní posouzení věci je ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu – sice správně určenou – nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 52 odst. 2 písm. e) zákona č. 328/1991 Sb. patří k účinkům povolení vyrovnání i to, že věřitelé nemohou navrhnout na dlužníkův majetek konkurs, ani vést výkon rozhodnutí pro pohledávky, které nemají přednost (§ 54). Zákaz „vést výkon rozhodnutí“ je třeba vykládat obdobně, jako je tomu v konkursním řízení, tj. tak, že výkon rozhodnutí postihující majetek, který má sloužit vyrovnání, může být nařízen, ale nelze ho provést (srov. § 14 odst. 1 písm. e/ zákona č. 328/1991 Sb.).

Ustanovení § 54 zákona č. 328/1991 Sb. určuje, že pro právo na přednostní uspokojení ve vyrovnání platí přiměřeně § 31 a § 32 (odstavec 1/) a že nositelé pohledávek uvedených v odstavci 1 jsou přednostními věřiteli (odstavec 2/).

Podle ustanovení § 31 odst. 1 zákona č. 328/1991 Sb. lze nároky na vyloučení věci z podstaty (§ 19 odst. 2), pohledávky za podstatou (§ 31 odst. 2), nároky na oddělené uspokojení (§ 28) a pracovní nároky (§ 31 odst. 3) uspokojit kdykoliv v průběhu konkursního řízení. Jiné nároky lze uspokojit jen podle pravomocného rozvrhového usnesení.

Pohledávkami za podstatou, pokud vznikly po prohlášení konkursu, jsou (i) daně, poplatky, pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění (§ 31 odst. 2 písm. d/ zákona č. 328/1991 Sb.).

V projednávané věci jsou vymáhány pohledávky pojistného na sociální zabezpečení a penále, jejichž titulem je výkaz nedoplatek vydaný oprávněnou dne 26. 8. 2001. Usnesením ze dne 8. 2. 2002 Krajský soud v Ostravě na návrh povinné povolil vyrovnání. Na rozdíl od úpravy účinné do 30. 4. 2000, která přednostní pohledávky ve vyrovnání pozitivně vymezovala (byly jimi i daně, poplatky, cla, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění, pokud vznikly nejdéle tři roky před povolením vyrovnání, nebudou-li uspokojeny z věcí zatížených pro ně zástavním právem), odkazuje § 54 zákona č. 328/1991 Sb. (ve znění účinném od 1. 5. 2000) na ustanovení § 31 a § 32, jež mají být užita přiměřeně. Přiměřené použití uvedených ustanovení, která se týkají konkursu, na řízení vyrovnací předpokládá takovou aplikaci, která šetří

účel a smysl vyrovnání.

Se závěrem odvolacího soudu, že vymáhané pohledávky jsou (bez dalšího) přednostní, se dovolací soud neztotožňuje.

V průběhu vyrovnacího řízení lze přednostně (tj. bez ohledu na potvrzení vyrovnání, viz § 60 odst. 1, 2 zákona č. 328/1991 Sb.) pohledávku pojistného na sociální zabezpečení uspokojit jen za předpokladu, že vznikla po povolení vyrovnání, tedy poté, co nastanou jeho účinky (§ 50 odst. 3, § 52 odst. 1 zákona č. 328/1991 Sb.); v opačném případě je její uspokojení závislé na výsledku vyrovnacího jednání (§ 58 zákona č. 328/1991 Sb.). Vznik pohledávky přitom není totožný s dnem, kdy byl vydán výkaz nedoplatků; ten totiž jen deklaruje, že povinnému subjektu vznikl dluh, za jaké období a z jakého titulu.

Zaujal-li tedy odvolací soud názor, že vymáhaná pohledávka je přednostní, dopustil se omylu v právním posouzení věci, který zatěžuje i rozhodnutí soudu prvního stupně; Nejvyšší soud proto obě rozhodnutí zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2, část věty za středníkem, odst. 3, věta druhá, o. s. ř.).